

Onze Helden: Ynze Dikkerboom en Tine van Heesch, verenigd in de dood

Door W. v.d. Kamp/De Voet Dwars

Elk jaar op 4 mei staat er bij het graf van Ynze Dikkerboom en Christine van Heesch een grote groep mensen, ouderen maar gelukkig ook jongeren. Zij bezoeken na een stille tocht het graf in de bossen aan de Schepersweg te Harfsen. In Ynze en Tine herdenken zij dan allen die door bruto oorlogsgeweld hun leven voor de vrijheid hebben gegeven.

Ynze Dikkerboom

's Winters, als de meren bevroren waren, beoefende hij als echte Fries de schaatssport. Het langeafstandsrijden had zijn voorkeur, schaatsen van dorp tot dorp en dat allemaal op zijn gewone Friese doorlopers. Zo maakte hij verschillende tochten, vaak in gezelschap van zijn grote schaatsvoorbeeld oom Ale. In de winter van 1940-1941 won hij zelfs een 16 dorpentocht van 92 km lengte. Ter bescherming van zijn zussen

begeleidde hij hen in voorkomende gevallen des avonds naar feestjes en bijeenkomsten. Hij was een echte vrolijke Frans, had een gemakkelijke praat en was erg extrovert. Ynze had een vriendelijk karakter, was rechtvaardig en eerlijk, recht door zee en hield van avontuur.

In verband met zijn leeftijd werd hij in 1942 opgeroepen voor werk in Duitsland. Hij gaf hieraan geen gehoor en gooide alle oproepen in de prullemand. Daarbij liet hij duidelijk blijken hoe hij over zijn oproep dacht en ook over de Duitse indringers. Hij bleef dus thuis, totdat hij eind 1942 op zijn werk werd opgepakt en naar Duitsland werd getransporteerd, waar hij werd tewerkgesteld en dat beviel natuurlijk zeer slecht. Hij stelde dan ook alles in het werk om weer naar Nederland te verdwijnen en daarvoor diste hij de Duitsers een verhaal op, dat hij de zaken van zijn grootvader moest regelen. De Duitsers geloofden hem tenslotte en gaven hem in januari 1943 een week verlof.

Na een week thuis te zijn geweest, deed hij bij zijn ouders voorkomen, dat hij weer naar Duitsland wilde vertrekken om zich daar weer te melden op zijn werkadres. Vader Dikkerboom bracht Ynze weg naar het station in de veronderstelling dat hij weer naar Duitsland zou afreizen. In werkelijkheid echter nam hij de trein naar Zutphen, waar zijn zuster Sytske bij de familie Weyers verbleef.

Stytske was eerder Friesland ontvlucht en liefderijk opgenomen in het gezin van schoolhoofd Weyers (school aan de Louisesingel). Via zijn zuster en de heer Weyers (die reserveofficier was in het Nederlandse leger) kwam hij in contact met de jongeman Bloemendaal (de latere echtgenoot van Sytske), die op zijn beurt Hendrik Hekkelman in Gorssel kende. Via diens bemiddeling kwam Ynze tenslotte op 10 februari 1943 terecht bij de familie Koeslag op het Vennink te Harfsen.

Op deze boerderij kreeg hij vriendelijk onderdak, kost en inwoning en als tegenprestatie hielp hij wel op de boerderij. Hij ontpopte zich als een echte boer, kon melken, met paard en wagen omgaan, het land bewerken e.d. Zo kwam hem zijn kinderhobby toch weer van pas. Fluitend en opgeruimd deed hij zijn werk, behalve bij het roggebinden, want dat vond hij maar een vervelende arbeid.

Als onderduiker geraakte hij ten leste ook betrokken bij het echte verzetswerk. Hij bracht piloten weg naar een adres in Zutphen en gebruikte daarvoor paard en wagen van Koeslag. Hij grossierde in accu's

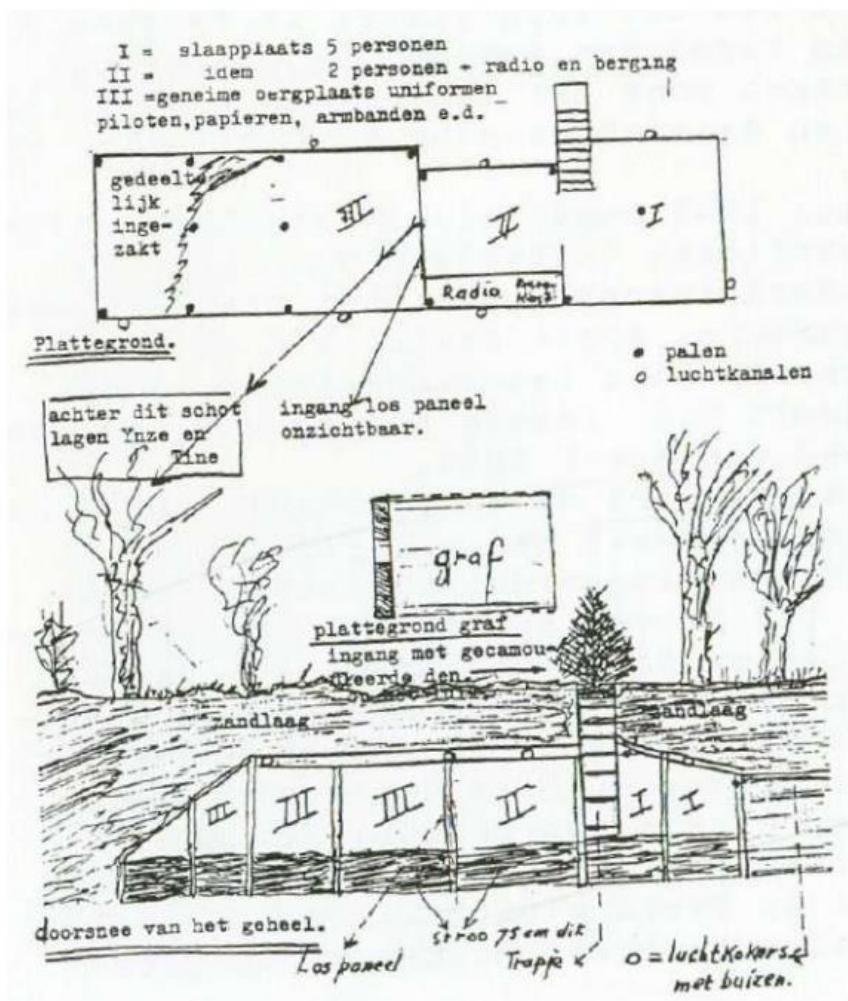
die nodig waren voor de zogenaamde accu-radio's. En als er een radio de geest gegeven had, dan zorgde Ynze weer voor een ander exemplaar. Hij maakte hiervoor fietstochten door de hele streek en op die manier leerde hij in korte tijd het gebied van Gorssel, Harfsen en Laren goed kennen. Hij zag hierin geen gevaar, hij was voor niemand en niets bang en deed soms dingen bij het roekeloze af.

Hij was betrokken bij het uitzoeken van terreinen, die geschikt waren voor wapendroppings, o.a. te Eefde, Almen en Harfsen. Hij zorgde verder voor onderdak van andere onderduikers, piloten en joodse Nederlanders, Ynze had altijd wel een oplossing. Ynze was ook bewapend, in het begin leende hij een pistool bij 'zijn kapitein' (de heer Weyers te Zutphen), doch later beschikte hij na de eerste droppings over een eigen cylinder-revolver. Meer dan eens heeft hij vastberaden meegedeeld, dat hij zich in geval van nood zou doodvechten. Veel later is vastgesteld, dat hij met zijn wapen in de hand ook inderdaad is omgekomen, overigens zonder het toen gebruikt te hebben.

Onderduiker en verzetsman Ynze was inmiddels eind 1943 verhuisd van de boerderij van Koeslag naar een ondergrondse verblijfplaats, 'Het Hol' genaamd. Dit Hol, gemaakt van ingegraven delen van een werkkeet en een kippenhok, was verdeeld in drie compartimenten. Het derde gedeelte was nog weer intern verborgen en versterkt met zand. Het Hol was gesitueerd in een bos van de heer G. Bieleman op 't Wilgenhof' te Harfsen. De camouflage was prima verzorgd en eigenlijk was dit Hol voor anderen onvindbaar. Jagende Duitse officieren zijn wel eens vlak bij het Hol geweest, doch hebben het niet ontdekt [..].

Vanuit deze nieuwe behuizing zette Ynze zijn activiteiten voort, geholpen door vrienden en vriendinnen. In dit verband mogen de namen van Appie Nauta, Eef de Jong, Wim Christiaanse, Willem Beltman, Bertus Wichers, Tine van Heesch, Henk Jansen en last but not least Gerrit Slagman niet onvermeld blijven. Deze opsomming bedoelt niet volledig te zijn. Er waren nog velen, die hun leven waagden voor de goede zaak.

De boerderij van Gerrit Slagman [Zie 2 artikelen: 'Overval op de boerderij De Huurne') was een thuisplaats voor verdrukten, onderduikers en piloten. Op een bepaald moment waren daar zelfs ongeveer 50 personen [...] ondergedoken. Hiervoor waren in en rond de boerderij, stallenen hooibergen deels ondergrondse schuilplaatsen gecreëerd. Ook gevluchte Franse soldaten vonden bij Slagman onderdak.

Het Hol

Ynze, inmiddels leider van de knokploeg, was verder betrokken bij het onklaar maken van de spoorrails, bijvoorbeeld op de lijnen Zutphen-Deventer en Zutphen-Hengelo, bij de arrestatie van de waarnemend burgemeester (23-9-1944) en bij diverse wapen- en munitiedroppings. Zijn Hol werd tevens opslagplaats van munitie, springstof en andere legergoederen terwijl er ook een archief en geheime documenten werden verborgen.

In september 1944 zou er in de gemeente Gorssel een wapendropping plaatsvinden en in verband met de benodigde mankracht werd hiervoor een beroep gedaan op een knokploeg uit Deventer. Deze groep beschikte tevens over seinlampen voor het contact met de vliegtuigen. Deze mensen zijn toen tijdelijk ondergebracht bij Slagman en in diverse Holen in de buurt van de boerderij. Vermoedelijk is toen ook het Hol van Ynze bekend geworden.

Achteraf is deze dropping niet doorgedaan en waren die mensen tevergeefs naar Harfsen gekomen. Op die bewuste avond kon het vliegtuig de afgesproken landingsplek voor de dropping van de containers niet vinden. De actie werd toen afgelast en zoals later bleek maar gelukkig ook, want de andere dag kwam een colonne vrachtwagens van de N.S.K.K. (National Sozialistisches Kraftfahr Korps) in Harfsen aan en nam gedeeltelijk plaats op het afwerpterrein. Uiteraard was toen een dropping niet meer mogelijk.

Eind september 1944 werden de leden van de Deventer knokploeg door de S.D. gepakt en vermoedelijk is tijdens de daarop volgende verhoren (al of niet vrijwillig) de naam van Slagman gevallen en is er over 'het Hol' gesproken. De Duitsers roken toen hun kans om in dat vermaledijde Harfsen in te grijpen. Immers Harfsen en Laren waren vol met onderduikers en zo langzamerhand was dit ook bij de Duitsers bekend geworden.

In de nacht van 13 op 14 oktober 1944 werd in de Landwachtkazerne te Deventer een overvalgroep samengesteld uit Landwachters, SD-ers en SS-ers. In de vroege morgen van 14 oktober ging deze groep van omstreeks 60 personen in auto's op weg naar Gorssel. In verband met de te verwachten tegenstand waren zij zwaar bewapend met handvuurwapens en handgranaten. De boerderij van Slagman werd omsingeld, leeggeroofd en in brand gestoken.

G. Slagman en een groot aantal onderduikers werden gearresteerd en afgevoerd. Vervolgens ging men op weg naar het Hol in de bossen; na een korte zoekactie heeft men het Hol en de ingang gevonden. In de tussenliggende tijd (aankomst in Gorssel en oponthoud bij Slagman) heeft vriendin en koerierster Christine ['Tine'] van Heesch (geboren 18-1-1915, werkzaam bij het kadaster in Zutphen) de bewoners van het Hol nog kunnen waarschuwen.

Ynze vertrouwde echter volkomen op de onvindbaarheid van het prachtig met verse heideplanten en dennetjes gecamoufleerde Hol en in het bijzonder op het zogenaamde geheime derde compartiment in het Hol. De overvallers zijn na het vinden van de ingang in het Hol geweest, maar hebben niemand en dus ook niet het derde compartiment gevonden. Christine (die dus gebleven was) en Ynze zaten stil in het inderdaad onvindbare gedeelte, waar ze eerder nog snel belangrijke spullen en documenten hadden binnengebracht.

Vóór hun vertrek gooiden de overvallers nog enige handgranaten in het Hol [...]. Vermoedelijk hierdoor en de exploderende munitie in het Hol zijn de beide onderduikers om het leven gekomen. Tevens brak er brand uit. Hun schuilplaats werd hun laatste rustplaats, want eind april 1945 na de bevrijding zijn hun stoffelijke overschotten opgegraven en vervolgens aldaar [herbegraven](#).

Het [Verzetsgraf](#) waar Ynze en Christine samen liggen begraven

Op 13 oktober 1945 is in aanwezigheid van een groep van ongeveer 400 familieleden, vrienden, omwonenden en bekenden een grafsteen onthuld en werd dit hun officiële rustplaats. Het stukje grond met het graf werd door de heer G. Bieleman aan de familie geschonken. Het onderhoud van het graf wordt via de Oorlogsgravenstichting door de gemeente Gorssel gedaan. In 1983 is aan Ynze postuum het Verzetsherdenkingskruis verleend.